

Véry Zoltán

Tudás és Hálózat É Beszélgetés Pálvölgyi Lajossal

Controlling portál, 2006

A kilencvenes, majd az ezredfordulós évek projektmenedzsment szakirodalmi termése+ és a projektmenedzsmentre való gondolkodás radikálisan újszer elképzéseket, rendszereket, ajánlásokat mutat be a megelőző évtizedekhez képest. A közép-kelet európai és köztük a magyar projektmenedzsment diskurzus (ön)értelmez törekvését az utóbbi években egyre markánsabban határozza meg az, hogy például egy globálisan épített és gondozott közös tudásbázis mennyiben gondolható el kánonok, illetve értelmez közösségek m kódékeként. Az értelmez közösségg kifejezés Stanley Fish nevéhez köthető és annak a felismerésnek az alkalmazása, amely szerint az szakanyagok és más szövegek jelentése és értéke nem az adott szövegek benne foglalt tulajdonsága, hanem értelmez közösségek legitimáló / illegitimáló aktusainak a függvénye. Vannak erre hazai példák is. Bemutatom önöknek a PMI Budapest, Magyar Tagozat szakmai közösséget, kik magyarul kiadványt illetve tudásbázist készítettek, közös fordítási - értelmezési - honosítási munkával. Beszélget partnerem a téma egyik szakértője:

Dr. Pálvölgyi Lajos, az Interprojekt Kft. ügyvezető igazgatója, több évtizedes bel- és külföldi projektmenedzsment tapasztalattal, valamint PMP® (Project Management Professional) minősítéssel rendelkező szakember: projektvezető, tanácsadó és tréner. Egyebek között a Matáv több nagy projektjét vezette. A PMI Budapest, Magyar Tagozat alapító tagja és elnökhelyettese, egyben elnökhelyettese a Magyar Projektmenedzsment Szövetségnek is. PMBOK-HU projekt célja a PMI ismert kézikönyvének magyar kiadása volt, amelyet vezetett.

A Project Management Institute (PMI) mikor és milyen céllal alakult? Kik a tagok?

A Project Management Institute (PMI) 1969-ben alakult annak felismerése alapján, hogy az akkortájt megvalósított projektekben nagyon sok hasonló vonás és alkalmazott módszer volt fellelhető, annak ellenére, hogy a legkülönbözőbb szakterületeket képviselték, az építőipartól kezdve a gyógyszergyártásig. Az 1976-os PMI Montreal Symposium alatt már egyre többen képviselték azt az álláspontot, hogy a közösen használt módszerek alapján egy standardnak tekinthető módszertani dokumentumot lenne célszerű összeállítani. Így indult a később **PMBOK® Guide** néven közzismertté vált projektmenedzsment szabvány kialakulásának hosszú története. Ez volt a projektmenedzsment önálló szakmává válásának kezdete.

A PMI a projektmenedzsment nemzetközi szakmai szervezete, globális szakmai közössége, amely a projektmenedzsment elismert úttörőjének számít. Tagszervezeteiben ma már 125 országban összesen több mint 200.000 tag tevékenykedik. Főbb célok és tevékenységek: kutatás, tudásbázis kiépítése, szakmai szabványok kialakítása, minősítési rendszer és szakmai díjak, publikációk,

továbbképzések és konferenciák szervezése, karriertámogatás, nemzetközi szakmai és vállalati kapcsolatok fejlesztése.¹

A PMI hazai tagszervezete, a **PMI Budapest, Magyar Tagozat** 2002 decemberében jött létre. Az egyesület küldetése: az egységesül magyarországi projektmenedzser közélet részeseként egyre bővülő tagságával a projektmenedzsment professzionalizálódását, elismertségét kívánja elérni elsősorban a minősítési rendszer teljes vertikumának (könyv, vizsga, eladások, konferenciák, pontszerzés) megkövetelésével, a nemzetközi és tudományos eredmények használatával, felmutatásával.

Miért tartod fontosnak, hogy legyen a PMBOK-nak magyar nyelvű kiadása is?

A **PMBOK® Guide** magyar kiadásának ötlete a fentiekből egyenesen következett. Ez a könyv a nemzetközi szakirodalom kiemelkedő része, mely a projektmenedzserek bibliájának is tekinthető. Alapvető olvasmány egyebek mellett a **PMP® (Project Management Professional)** nemzetközi minősítési vizsgára készülők számára is. Úgy gondoltuk, hogy ami annyira fontos, az legyen meg magyarul is.

A harmadik kiadás 2004 végén egyszerre tizenkét nyelven jelent meg, de magyarul nem. Világos volt az is, hogy a PMI amerikai központja egy magyar nyelvű kiadást saját maga belátható időn belül kezdeményezni nem fog, hiszen a könyv három kiadása ez ideig összesen mintegy kétmillió példányban fogyott el, amihez képest a magyar piac felvevő képessége enyhén szólva elhanyagolható. Egy magyar nyelvű kiadás tehát csak helyi kezdeményezés lehetett. Azt az utat választottuk tehát, amelyet a görög, holland, héber, lengyel, norvég és svéd változat készített: hazai összefogással készült el egy ún. szellem hivatalos+kiadás.

Beszélnél nekünk a PMBOK honosítási projektről? Mikor kezdtétek, kik vettek benne részt, miképp folyt a munka?

Kezdjük talán azzal, hogy mit jelent egy szellem hivatalos+kiadás. Természetesen ez a kiadás is a jogtulajdonos PMI engedélyével jött létre. Attól szellem hivatalos+, hogy a magyar fordítás teljesen a hazai közreműködő szakmai felelősségében történt, a PMI mint globális szakmai szervezet ezt saját apparátusával nem ellenőrizte. (Ne felejtjük el, hogy ez a ma egyben PMI/ANSI standard is, vagyis ennek szellem hivatalos+fordítása a minőségbiztosítás különleges szintjét követelné.)

A projekt több mint egy évvel ezelőtt kezdődött. A magyar terminológia kialakítását és a fordítás szakmai ellenőrzését több mint 30 önkéntes szakember végezte, névsoruk a könyv függelékében található. A nyersfordítás, vagyis az első változat elkészítése a Kiadó megbízott munkatársának, Pollák Tamásnak volt a feladata. A fejezetenkénti lektorálást az önkéntes közreműködők két-három fős csapatai végezték. A szöveg végső ellenőrzésében és javításában Bartók Sándor, Bognár Péter, Hinsenkamp Alfréd és Kult János is köztek közre.

Az első feladatunk a magyar terminológia áttekintése és részben megteremtése volt. Arról volt szó, hogy sok angol szakkifejezésnek nem volt általánosan elfogadott pontos magyar fordítása. A terminológiai bizottságban, melyet Bartók Sándor szervezett, hosszú viták után kialakult egyfajta konszenzus (amiből persze nem

---

¹ A szervezet honlapja: www.pmi.org

következik, hogy a rögzített szakszótárral mindenki minden ponton teljesen egyetért). A magyar kiadás javaslatot tesz a projektmenedzsment magyar kifejezéstárának kialakítására, törekedve használatának elterjesztésére.

A fordítási, honosítási munka új szavak, kifejezések keresésével, alkotásával jár együtt, mely közös értelmezéssel alakul ki illetve konszenzussal zárul. Azok, akik részben kívül maradtak a konszenzuson, másképp értelmeznek szövegrészeket? Szerinted, többféle olvasata létezik az eredeti szövegnek vagy csak egy?

Úgy hiszem, minden szövegnek többféle olvasata létezhet, és ez olykor jó, máskor nem. Ez a m szigorú logikával és precíz fogalomhasználattal törekszik elérni az egyértelműség minél magasabb szintjét, ami egy szabvány esetében nyilván nem is meglepő. Jól támogatja ezt a könyv végén található Glosszárium, amely a legfontosabb 456 szakkifejezés meghatározását tartalmazza. A magyar fordításnál meg kellett pontosan érteni a tartalmat, és megtalálni az ehhez leginkább illő szavakat. Egyes magyar kifejezéseknek ezzel olyan szaknyelvi jelentést adtunk, amellyel eddig még nem rendelkeztek. Hogy miként fogadják ezt azok, akik kívül maradtak a konszenzuson, csak az idő döntheti el.

A helyes értelmezés és fordítás néhány részletkérdésben egyébként kifejezetten nem volt könnyű. Többször lapoztam fel például a hivatalos német fordítást is segítség gyanánt. Emlékszem olyan esetre, amikor az a benyomás alakult ki, hogy az egyébként precíz német csapat valamit alaposan félreértett. Hosszas egyeztetés után végül úgy döntöttünk, bevállaljuk, hogy ezen a ponton az angol eredetit nem úgy fordítjuk, ahogy azt a németek tették.

Milyen kihívást jelentett számodra ez a projekt?

Az első kihívás talán annak megtalálása volt, hogy egyáltalán miként valósítható meg a magyar kiadás megjelentetése anélkül, hogy ez megoldhatatlan anyagi problémát okozna a projektet szervező szakmai egyesületek számára. A megtalált konstrukció fényesen bevált. Az *Akadémai Kiadóban* professzionális partnerre leltünk.

Ez a projekt önkéntes alapon, szorgalmi módszerekkel folyt. Igazi csapatmunka volt, de nagyjából virtuális üzemmódban dolgoztunk. Jellemző, hogy az összes közreműködő összehívására csak egyszer került sor, nevezetesen a könyv megjelenését bejelentő sajtótájékoztatón, az MTA székházában 2006. szeptember 20-án, vagyis a projekt zárásakor. Itt adtuk át az egyesület köszönetét kifejező okleveleket.

A csapat egésze egyébként soha nem találkozott, kisebb munkacsoportok, e-mail-levelezés, telefonok és egyéni megbeszélések formájában folyt a munka. Mindannyiunk számára kihívás volt az, hogy megfeleljen a magyar szöveget alkossunk a kiadóval rögzített feszes határidők betartása mellett. Ez nem volt könnyű. Többünknek ráment erre az egész nyara.

Mivel a könyv a vezetéstudományok területén szokatlan egzaktsággal, a standardokra jellemző szigorúan következetes fogalomhasználat mellett tárgyalja a projektmenedzsment tudásterületeit, mint ahogy arra fenn már utaltam,

mindannyiunk számára kihívás volt egy olyan fordítás közreadása, amely pontos, érthető, ellentmondásmentes és egyúttal megfelelően illeszkedik a magyar nyelvbe.

Az utolsó napok meglepetéseit a kiadó szerkesztőjének tömeges javításai okozták, aki a jelenleg érvényes helyesírási szabályok alapján nagyon sok olyan szót egybeírt, amelyet mi egyébként különírva alkalmaztunk és szoktunk meg eddig. Ebből némi vita és nem kevés zavar keletkezett. Felmerült bennem az a kérdés, hogy vajon megfelelően támogatják-e a magyar szaknyelv fejlődését ezek a szabályok. A kényszerösszeírások zavarhatják ugyanis a szakmai tartalom gyors és pontos megértését, és a kötet elhelyezését is függően néhány szó összeírva mást jelenthet.

Milyen eredménnyel zártátok a projektet? Terveitek?

A könyv megjelent, és jól néz ki. Kézbe fogva a maga 450 oldalával komoly benyomást kelt.² A megjelenést nagy várakozás előzte meg, sokan jelezték már előzetesen érdeklődésüket, és sok száz példány már előjegyzésben elkel.

Úgy gondoljuk, a feladatot egészében jól teljesítettük, hála minden önkéntes közreműködő munkájának. A fordítás néhány részletkérdésében persze még biztos lehetne egyet és mást javítani. (Néhány zavaró sajtóhibát már magam is észrevettem.) A lényeg viszont az, hogy a célt elértük, ez az alapmunka már magyarul is olvasható. Az eredmény végső megítélése természetesen az Olvasó feladata.

Szeretnénk, ha a **Projektmenedzsment útmutató (PMBOK® Guide) m helyi** webhely rovata igazi vitafórummá, m helyé válna.³ Idővel kibővül az a szakmai közösség, mely alakítja, gondozza és megőrzi, illetve elérhetővé teszi a **PMBOK®** ismereteket, hogy tudássá váljon. Személyes és közös tudássá.

Ugyancsak érdekes lesz majd látni, miképp alakul a javasolt magyar szakmai terminológia sorsa. Mi az, amit elfogad a gyakorlat, mi lesz az, amit nem, vagy (kicsit?) átalakít. És mi az, amivel a terminológia kiegészíthető? A magyar kiadás jelentősége számunkra az is, hogy ez a szaknyelv egyfajta továbbfejlesztésének kísérlete, melyhez a szélesebb szakmai közvélemény reagálását várjuk.

A **PMBOK® Guide** negyedik kiadása 2008 végén várható. A magyar nyelvű kiadás frissítésére legkésőbb ezt követően lehet visszatérni.

² Projektmenedzsment útmutató (PMBOK® Guide), Akadémiai Kiadó, 2006.

³ Várjuk és gyűjtjük az észrevételeket a magyar kiadásban közreműködő PMI Budapest, Magyar Tagozat www.pmi.hu honlapján, ahol egyébként a közreműködők nevei és a támogató cégek és intézmények listája is olvasható. Várjuk a hozzászólásokat. pmbok@pmi.hu. Az észrevételeket figyelembe vesszük majd egy későbbi javított kiadás összeállításakor.